

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

6 V. debuerit per angelos & stellam manifestari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

esse signum certum natiuitatis Christi, ergo inconuenienter fuit Christi natiuitas per stellam manifestata.

Sed contra est, quod dicitur Deut. 32. Dei perfecta sunt opera. Sed talis manifestatio fuit opus diuinum. Ergo per conuenientia signa fuit effecta.

Respondetur dicendum, quod sicut manifestatio syllogistica fit per ea, quae sunt magis nota ei, cui est aliquid manifestandum: ita manifestatio quae fit per signa, debet fieri per ea, quae sunt familiaria illis, quibus manifestatur. Manifestum est autem quod uir in istis est familiare, & consuetum interiori Spiritui Sancti in istis edoceri, absque signorum sensibilibus demonstratione, sicut et per Spiritum prophetia. Alij vero corporalius rebus dedit, per sensibilia ad intelligibilia adducuntur. Iudei autem consueuerant diuina responsa per Angelos accipere, per quos etiam legem acceperant: secundum illud Act. 7. Accepistis legem in dispositione Angelorum. Gentiles vero, & maxime Astrologi consueuerunt stellarum cursus inspicere. Et ideo iustus, sicut Simeoni, & Anna manifestata est Christi natiuitas per interiorum instinctum Spiritus Sancti: secundum illud Luc. 2. Respondit acceptis a Spiritu Sancto, non visurum semorem, nisi prius videret Christum Domini. Pastores autem, & Magi tanquam rebus corporalius deditis manifestata est Christi natiuitas per visibiles apparitiones. Et quia natiuitas non erat pure terrena, sed quodammodo celestis, ideo per signa celestia utriusque Christi natiuitas reuelatur. Vt enim Aug. dicit in ser. de Epiph. Caelos Angeli habuerunt, & sidera ornant, utriusque ergo caeli enarrant gloriam Dei. Rationabiliter autem pastoribus tanquam Iudeis, apud quos frequenter facta sunt apparitiones Angelorum, reuelata est natiuitas Christi per Angelos. Magis autem assuetis in consideratione celestium corporum, manifestata est per signum stella: quia (vt Chrys. dicit) per consuetudinem Dominus vocare voluit, ut condescendens. Est autem & alia ratio: quia, vt Greg. dicit, Iudei tanquam ratione videntibus rationali animal, id est, Angelus, predicare debuit. Gentiles vero, quia ut ratione nesciebant, ad cognoscendum Dominum, non per vocem, sed per signa perducuntur. Et sicut Dominum iam loquentem annuntiauerunt Gentilibus predicatoribus loquentes ita etiam non dum loquentem elementa muta praedicauerunt. Est etiam & alia ratio: quia, vt Aug. dicit in sermone Epiphaniae, Abrahā innumerabilis fuerat promissae successio non carnis semine, sed fidei fecunditate generanda. Et ideo stellarum multitudo est comparata, vt celestis progenies speraretur. Et ideo Gentiles in sideribus designati, ortu noui sideris excitantur, vt perueniant ad Christum, per quem efficiuntur semen Abrahā.

Ad primum ergo dicendum, quod illud manifestatione indiget, quod de se est occultum: non autem illud quod de se est manifestum. Caro autem eius quae nascitur, erat manifesta, sed diuinitas erat occulta. Et ideo conuenienter manifestata est illa natiuitas per Angelos, qui sunt Dei ministri: Vnde & cum claritate Angelus apparuit, vt ostenderetur, quod ille qui nascitur, erat splendor paterna gloria.

Ad secundum dicendum, quod iusti non indigebant visibili apparitione Angelorum: sed eis sufficiebat interior instinctus Spiritus Sancti propter eorum perfectionem.

Ad tertium dicendum, quod stella natiuitatem Christi manifestans, omnem occasionem erroris subtraxit. Vt enim Aug. dicit contra Faustum. Qui tandem astrologi ita constituerunt nascentium hominum fata sub stellis, vt ab quam stellarum homine aliquo nato circuitus sui ordinem reliquisset, & ad eum qui natus est, perrexisse assenserunt: sicut ac idit circa stellam, quae demonstrauit natiuitatem Christi. Et ideo per hoc non confirmatur error eorum, qui sortem nascentium hominum astrorum ordini colligari arbitrantur, non autem credent astrorum ordinem ad hominis natiuitatem posse mutari. Similiter etiam, vt Chrys. dicit, Non est hoc astronomie opus, a stellis scire eos, qui nascuntur: sed ab hora natiuitatis futura praedicere. Magis autem tempus natiuitatis non cognos-

erunt: vt hinc sumentes initium, a stellarum motu futura cognoscerent, sed potius e conuerso.

Ad quartum dicendum, quod sicut Chrys. refert, in quibusdam Scripturis apocryphis legitur: quod quadam gens in extremis Orientis iuxta Oceanum, Scripturam quandam habebat ex nomine Seth, de apparitura hac stella & muneribus huiusmodi offerendis: quae gens diligenter obseruabat huius stellae exortum, postis exploratoribus duodecim, qui certis temporibus de nocte ascendeabant in montem, in quo postmodum eam viderunt, habentem in se quasi paruuli formam, & super se similitudinem crucis. Vel dicendum, quod sicut dicitur in libr. de Questionibus veteris & noui Testamenti. Magi illi traditionem Balaam sequebantur, qui dixit, Orietur stella ex Iacob. Vnde videntes stellam extra ordinem mundum, hanc esse intellexerunt, quam Balaam futuram indicem Regis Iudaeorum prophetauerat. Vel dicendum, sicut Aug. dicit in ser. de Epiphania, quod ab Angelis aliqua admonitione reuelationis audierunt Magi, quod stella Christum natum significaret: & probabiliter videtur quod a bonis, quando in Christo adorando salus eorum iam querebatur. Vel sicut Leo Papa dicit in sermone de Epiphania praeter illam speciem, quae corporeum incitauit obtutum, fulgentior veritatis radius eorum corda perducit, quod ad illuminationem fidei pertinebat.

ARTICVLVS VI.

Virum natiuitas Christi ordine conuenienti fuerit manifestata.

Dixerunt sic proceditur. Videtur, quod inconuenienti ordine Christi natiuitas fuerit manifestata. Illi enim debuit primo manifestari Christi natiuitas, qui Christo propinquiores fuerunt, & qui magis Christum desiderabant secundum illud Sap. 6. Praecipuat eos, qui se concupiscunt, vt se priorem illis ostendat. Sed in istis propinquissimi erant Christi: per fidem & maxime eius adueniunt desiderabant: vnde dicitur Luc. 2. de Simeone, quod erat homo iustus, & timoratus expectans redemptionem Israel. Ergo prius debuit manifestari Christi natiuitas Simeoni, quam pastoribus, vel Magis.

2. Praeterea, secundum Augustinum Magi fuerunt primitia Gentium Christo crediturorum. Sed primo plenitudo Gentium intrat ad fidem, & postmodum omnis Israel saluus fiet, vt dicitur Rom. 11. Ergo prius debuit manifestari Christi natiuitas Magis, quam pastoribus.

3. Praeterea, Matth. 2. dicitur, quod Herodes occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, & in omnibus finibus eius, a bimatu, & infra, secundum tempus, quod exquisierat a Magis. Et sic videtur, quod per duos annos post Christi natiuitatem Magi ad Christum peruenierint. Inconuenienter igitur post tantum tempus fuit Gentilibus Christi natiuitas manifestata.

Sed contra est, quod dicitur Dan. 2. Ipse mutat tempora, & etates. Et ita tempus manifestationis natiuitatis Christi videtur congruo ordine esse dispositum.

Respondetur dicendum, quod Christi natiuitas primo quidem manifestata est pastoribus ipso die natiuitatis Christi. Vt enim dicitur Luc. 2. Pastores erant in regione eadem vigilantes, & euascentes vigilas noctis super gregem suum, & vt discesserunt ab eis Angeli in caelum, loquebantur adinuicem, transiunt usque Bethlehem, & venerunt festinantes. Secundo autem Magi peruenierunt ad Christum decimatis diebus natiuitatis eius: quo die festum Epiphaniae celebratur. Si enim reuoluto anno, vel etiam duobus annis venissent, non inuenissent eum in Bethlehem: cum scriptum sit

Luc. 2.

Gl' sup. 2.
Mat. sup.
id. v. dicitur
stellam.

Ho. 6. in Mat.
sup. illud, Et
a stella quae
venerat. it. 2.
Gr. bo. 10. in
Euang. circa
p. 100.

Ho. 2. c. 5.
Mid. tom. 6.

Rom. 6. in
Mat. no. pro.
a p. tom. 2.

Luc. 2. quod postquam perfecerunt omnia secundum legem Domini (offerentes scilicet puerum et suum in templum) reuersi sunt in Galileam in ciuitatem suam Nazareth. Tercio autem manifestata est iustus in templo quadragesimo die à natiuitate Christi, vt habetur Luc. 2. Et huius ordinis ratio est: quia per pastores significantur Apostoli, & alij credentes ex Iudeis, quibus primo manifestata est fides Christi: inter quos non fuerunt multi potentes, nec multi nobiles: vt dicitur 1. ad Corinth. 11. Secundo autem fides Christi peruenit ad plenitudinem Gentium, quæ est prefigurata per Magos. Tercio autem peruenit ad plenitudinem Iudeorum, quæ est prefigurata per iustos: vnde & in templo Iudeorum est eis Christus manifestatus.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Apostolus dicit Roman. 9. Israel, sectando legem iustitiæ, in legem iustitiæ non peruenit: sed Gentiles, qui non quærebant iustitiæ, Iudeos communiter in iustitiæ fidei præuenerunt. Et in huius figuram Simeon, qui expectabat consolationem Israel, ultimo Christum natum cognouit, & præcesserunt eum Magi, & pastores, qui Christi natiuitatem non ita sollicitè expectabant.

Ad secundum dicendum, quod licet plenitudo Gentium prius intrauerit ad fidem, quam plenitudo Iudeorum: tamen primitiæ Iudeorum præuenerunt in fide primitiæ Gentium, & ideo pastoribus prius manifestata est Christi natiuitas, quam Magis.

Chrys. ho. 10.
in Mat. ante
med. tom. 2.
Aug. in ser. 7
ante med. &
in alio ser. de
Epiph. post
ser. ad fra. in
eremo, to. 10.

Ad tertium dicendum, quod de apparitione stelle, quæ apparuit Magis, est duplex opinio. Chrysostomus enim supra Mat. & Aug. in serm. Epiph. dicunt, quod stella Magis apparuit per beatum autem ante Christi natiuitatem: & tunc præmeditantes, & se ad iter præparantes, à remotissimis partibus Orientis perueniunt ad Christum tertia decima die à sua natiuitate. Vnde & Herodes statim post recessum Magorum, videns se ab eis illum mandauit occidi pueros à bimatu: & infra, dubitans ne tunc Christus natus esset, quando stella apparuit, secundum quod à Magis audierat. Alij vero dicunt stellam apparuisse primo, cum Christus natus esset, & statim Magi visam stellam iter arripientes, longissimum iter in tredecim diebus peregerunt, partim quidem adiuti diuina virtute, partim autem dromedariorum velocitate. Et hoc dico, si venerunt ex extremis partibus Orientis. Quidam tamen dicunt eos venisse de regione propinqua, vnde fuerat Balaam, cuius doctrina sectatores fuerunt. Dicuntur autem ab Oriente venisse: quia terra illa est ad Orientalem partem terre Iudeorum. Et secundum hoc Herodes non statim recedentibus Magis, sed post biennium pueros interfecit. Vel quia dicitur interim accusatus Romanus iussu, vel aliquorum periculis terroribus agitat, à cura interficiendi puerum interim destitisse. Vel quia potuit credere Magos falli is stella visione deceptos, postquam non inueniunt, quem natum putauerant: erubuisse ad se redire: vt Aug. dicit in lib. de Consensu Euangelistarum. Ideo autem non solum binos pueros interfecit, sed etiam infra: quia (vt Augustinus dicit in quodam sermone Innocentium) timebat ne puer, cui sidera famulantur, speciem suam paulo supra se attem, vel infra transformaret.

1. 2. & 11. inter
med. & si to.
4. gl. ord. sup.
illa verba
Mat. 2. à bi-
matis.

ARTICVLVS VII.

Utrum stella, quæ Magis apparuit, fuerit vna de celestibus stellis.

20.
Op. 60. c. 7.
Et Mat. 2.
tom. 4.

Ad septimum sic proceditur. Videtur, quod stella, quæ magis apparuit, fuerit vna de celestibus stellis. Dicit enim Aug. in quodam sermone Epiphaniae. Dum pendet ad vbera, & vilium paritur Deus inuolumenta pannorum, repen-

te nouum de celo sydus effulsit. Fuit igitur stella celestis, quæ Magis apparuit.

2. Præterea, Augustinus dicit in sermone quodam Epiphaniae: Pastoribus Angelis, Magis stella Christum demonstrat vt trisque loquitur lingua celorum: quia lingua cessauit Prophetarum. Sed Angelis pastoribus apparentes, fuerunt fere de celestibus Angelis. Ergo & stella Magis apparens, fuit vere de celestibus stellis.

3. Præterea, Stella quæ non sunt in celo, sed in aere, dicuntur stelle comete, quæ non apparent in natiuitatibus Regum, sed magis sunt indicia mortis eorum. Sed illa stella designabat Regis natiuitatem: vnde Magi dicunt Mat. 2. Vbi est, qui natus est Rex Iudeorum? vidimus enim stellam eius in Oriente. Ergo videtur, quod fuerit de celestibus stellis.

Ad contra est, quod Aug. dicit in li. 2. contra Faustum. Nō lib. 2. ca. 5. à ex illis erat hæc stellis, quæ ab initio creatura itinerum suorum ordinem sub creatoris lege custodiunt, sed nouo Virginis partu nouum sydus apparuit.

Respondendo dicendum, quod sicut Chrysostomus dicit super Mat. Hom. 6. post quod illa stella, quæ Magis apparuit, non fuerit vna celestium stellarum, multipliciter manifestum est. Primo quidem, quia nulla alia stellarum hæc via incidit: hæc enim stella fixebatur à Septentrione in Meridie, ita enim Iudea iacet ad Persidē, vnde Magi venerunt. Secundo apparet hoc ex tempore: non enim solum apparebat in nocte, sed etiam in media die, quod non est virtus stelle, sed nec etiam Lune. Tercio, quia quandoque apparebat, & quandoque occultabatur. Cum enim intrauerit Hierosolimam, occultauit se ipsam: deinde vbi Herodem reliquerunt, seipsam monstrauit. Quarto, quia non habebat continuum motum, sed cum oportebat ire Magos, ibat, cum oportebat stare, stabat, sicut & de columna nubis erat in deserto. Quinto, quia non sursum manens, partem Virginis demonstrabat, sed deorsum descendens, hæc faciebat. Dicitur enim Mat. 2. quod stella, quam viderant Magi in Oriente, antecedeat eos, vsque dum veniens staret supra vbi erat puer. Ex quo patet, quod verbum Magorum dicentium, Vidimus stellam eius in Oriente, non est sic intelligendum, quasi ipsi in Oriente positus stella apparuerit existens in terra Iudea, sed quia viderunt eam in Oriente existentem, & præcessit eos vsque in Iudeam, quamuis hoc à quibusdam sub dubio relinquatur. Non autem potuisset distinde domum demonstrare, nisi esset terra vicina. Et sicut ipse dicit, hoc non videtur proprium esse stelle, sed virtutis rationalis cuiusdam. Vnde videtur hæc stella virtutis inuisibilis fuisse in talem apparentiam transformata. Vnde quidam dicunt, quod sicut Spiritus Sanctus descendit super baptizatum Dominum in specie columbe: ita apparuit Magis in specie stelle. Alij vero dicunt, quod Angelus qui apparuit pastoribus in humana specie, apparuit Magis in specie stelle. Probabilis tamen videtur, quod fuerit stella de nouo creata non in celo, sed in aere vicino terræ, quæ secundum diuinam voluntatem mouebatur. Vnde Leo Papa dicit in sermone Epiphaniae. Tribus Magis in regione Orientis, stella noua claritatis apparuit, quæ illustrior cæteris, pulchriorque sideribus, in se intuentium oculos, animoque conuerteret, & confestim aduerteretur, non esse otiosum, quod tam insolitum videbatur.

Ad primum ergo dicendum, quod colum in sacra Scriptura, quandoque dicitur aer: secundum illud, Volucres celi, & pisces maris.

Ad secundum dicendum, quod ipsi Angeli celestes ex suo officio habent, vt ad nos descendant in ministerium missi: sed stelle celestes suum situm non mutant. Vnde non est similis ratio.

Ad tertium dicendum, quod sicut stella illa non est secunda motum stellarum celestium, ita nec etiam, stellarum cometarum: quæ nec de die apparent, nec cursum suum ordinatum mutant. Et tamen non omnino aberat significatio cometarum, quia celeste Regnum Christi, commi-

In ser. 1 non
longe à prin-